

Дем'яненко Н. В.,

к.е.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права

Полтавська державна аграрна академія

Заєць А. К.

студент, здобувач ступені вищої освіти Магістр

Полтавська державна аграрна академія

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ТА СТРУКТУРИ ІНВЕСТИЦІЙ ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS OF DYNAMICS AND STRUCTURES OF ENTERPRISE INVESTMENTS

У статті проведено аналіз динаміки та структури інвестицій підприємства. Управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарського підприємства має ряд специфічних особливостей, що зумовлені необхідністю комплексно враховувати значно більшу, порівняно з іншими галузями, сукупність чинників. Основними джерелами інвестиційної діяльності ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» є: власні кошти, що інвестуються у вигляді: чистого прибутку; амортизаційних відрахувань; страхової суми відшкодування збитків; реінвестування коштів, отриманих внаслідок реалізації частини основних засобів; надлишків оборотних активів, іммобілізованих в інвестиції; довгострокових фінансових вкладень, строк погашення яких закінчується в поточному році; позичений капітал, що утворюється шляхом отримання інвестиційних кредитів банків; залучені активи, що надходять внаслідок внесків сторонніх інвесторів у статутний капітал; безкоштовні – фінансові ресурси цільового призначення, що надаються державними органами влади з метою підтримки та розвитку галузей (компенсації по кредитах, субсидії тощо).

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість підприємства, окупність, проект, фінансові вкладення, реінвестування коштів, кредити банків.

В статье проведен анализ динамики и структуры инвестиций предприятия. Управление инвестиционной деятельностью сельскохозяйственного предприятия имеет ряд специфических особенностей, которые обусловлены необходимостью комплексно учитывать значительно большую, по сравнению с другими отраслями, совокупность факторов. Основными источниками инвестиционной деятельности ООО «Агрофирма «Серебряный колос» являются: собственные средства, инвестируемые в виде: чистой прибыли; амортизационных отчислений; страховой суммы возмещения убытков; реинвестирование средств, полученных в результате реализации части основных средств; излишков оборотных активов, иммобилизованных в инвестиции; долгосрочных финансовых вложений, срок погашения которых заканчивается в текущем году; одолженный капитал, который образуется путем получения инвестиционных кредитов банков; привлеченные активы, поступающие в результате взносов сторонних инвесторов в уставный капитал; бесплатные финансовые ресурсы целевого назначения, оказываемых государственными органами власти с целью поддержки и развития отраслей (компенсации по кредитам, субсидии и тому подобное).

Ключевые слова: инвестиции, инвестиционная привлекательность предприятия, окупаемость проект, финансовые вложения, реинвестирования средств, кредиты банков.

The article analyzes the dynamics and structure of enterprise investments. The management of the investment activity of an agricultural enterprise has a number of specific features, which are due to the need to take into account a much larger set of factors than in other sectors. The main sources of investment activity of LLC «Agro Firm «Silver ear» are: own funds invested in the form of: net profit; depreciation; insurance amount of damages; reinvestment of funds received as a result of realization of part of fixed assets; surpluses of current assets immobilized in investments; long-term financial investments, the maturity of which expires this

year; borrowed capital generated by obtaining bank investment loans; attracted assets resulting from contributions of third parties to the authorized capital; free of charge - purpose-made financial resources provided by public authorities to support and develop industries (loan repayments, subsidies, etc.). In researching the investment activity of an agricultural enterprise, particular attention is paid to financial security, in particular sources of its financing. Each source of financial resources has its own peculiarities, advantages and disadvantages. In general, internal sources of funding are characterized by their ease, accessibility and ability to mobilize quickly. They allow you to maintain the form of ownership and management of enterprises. However, internal sources of investment attract significant constraints on the ability to raise funds. Evaluation of main indicators of functioning, LLC «Agrofirma «Silver ear» has made possible the identification of the key problems impeding their economic development, including in the context of investment ensure, in particular: lack of financial resources for business activities; insufficient level of professional training of managers, especially, on the application of modern technologies of production, organization and management of labor; energy - and resource-intensive technologies of production; high degree of moral and physical depreciation of equipment and machinery; low level of provision of information resources and collaboration with the subjects of market infrastructure; lack of participation of agricultural enterprises in the integration processes (horizontal and vertical vectors).

Key words: investments, investment attractiveness of the enterprise, payback, project, financial investments, reinvestment of funds, bank loans.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки діяльність сільськогосподарських підприємств залежить від ефективності їх інвестиційної діяльності. Інвестиції є ключовим елементом ринкової економіки, що дозволяє господарюючим суб'єктам нарощувати виробничі потужності та обсяги виробництва. Проте, зважаючи на стан інвестиційної діяльності в сільському господарстві, вони на даний час не є повноцінним

рушієм розвитку економічних процесів: обсяги інвестицій недостатні, структура – нераціональна і спотворена ціновим диспаритетом, а віддача обмежена різними чинниками організаційного, економічного та інституційного характеру. Окрім цього, відповідно до основного принципу ринкової економіки, підтримка держави в інвестиційних процесах дуже обмежена і має ситуаційний характер, рішення щодо обсягів, джерел залучення інвестицій та їх використання приймається на рівні підприємств і зумовлює потребу в ефективному менеджменті для забезпечення проекту розвитку підприємства [4, с. 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження значення та ролі інвестицій в умовах ринкової економіки було зроблено класиками економічної теорії та менеджменту: П. Друкером, Дж. Кейнсом, Ф. Кене, М. Кондратьєвою, М. Портером, Р. Роджерсом, М. Туган-Барановським, А. Смітом, П. Самуельсоном, К. Фріманом, Й. Шумпетером, Д. Юмом, І. Бланком та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз динаміки та структури інвестицій підприємства. Класифікація джерел фінансування мультипроекту розвитку направлена на узагальнення інвестицій. З метою чіткого уявлення відносно інвестиційної привабливості сільського господарства ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» важливим є застосування методики SWOT-аналізу та визначення сильних, слабких сторін, можливостей та загроз підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Управління інвестиціями в ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» здійснюють директор та головні спеціалісти підприємства. Їх ідеї дозволяють вирішувати проблеми ефективного впровадження інновацій та пошуку джерел їх фінансування.

Персонал ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» складається зі спеціалістів, які тією чи іншою мірою виконують функції управління інвестиціями. Причому для одних із них ці функції є основним видом діяльності (для головного бухгалтера), а для інших працівників (головний агроном, головний

інженер-будівельник, заступник директора по комерційній діяльності тощо) ці функції поєднуються з іншими видами діяльності. Основними видами діяльності спеціалістів у підприємстві є:

- розробка загальної стратегії інноваційного розвитку підприємства в цілому. Виконуючи цю функцію, плановики виступають у ролі радників, консультантів. Остаточне рішення, пов'язане із затвердженням стратегії, приймає директор. Стратегічне планування інноваційного розвитку в підприємстві не проводиться, лише визначається загальний курс діяльності підприємства;

- здійснення, поряд з іншими спеціалістами, аналізу та оцінки зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства та доцільності запровадження інновацій;

- участь, поряд з головними спеціалістами, у розробці прогнозів щодо майбутнього підприємства;

- консультації з іншими спеціалістами (головні спеціалісти передових підприємств, дорадча служба «Порада», викладачі-дорадники Полтавської державної аграрної академії) з питань запровадження інновацій та їх інвестиційне підкріплення;

- пошук коштів для запровадження інновацій.

Управління інвестиційною діяльністю сільськогосподарського підприємства має ряд специфічних особливостей, що зумовлені необхідністю комплексно враховувати значно більшу, порівняно з іншими галузями, сукупність чинників:

- біологічних, до яких належать біологічні цикли виробництва, захист рослинного світу, карантинні правила, потреба в агрокліматичному потенціалі, видові та сортові вимоги тощо;

- технологічних. Технології надзвичайно диференційовані й диверсифіковані. Вони залежать від нестабільних природно-економічних умов, слабкої технічної оснащеності виробництва, слабких фінансових можливостей виробника. Варіанти технологій вимагають ґрунтовної

експертизи та аналізу їхньої економічної ефективності. Надійним інструментом такої оцінки є технологічні карти та розроблені на їх основі нормативи витрат (але підприємство відмовилось від їх складання у зв'язку з нестабільністю цін на сировину);

- технічних, що обумовлено необхідністю застосовувати в сільському господарстві широкий асортимент технічних засобів. Більшість із них використовується протягом обмеженого проміжку часу. Технічні засоби часто неуніфіковані, експлуатаційні й витратні матеріали, запасні частини не є взаємозамінними. Тому вартість техніки є відносно високою порівняно з вихідним продуктом;

- екологічних. Природне середовище є невід'ємною складовою аграрного виробництва, тому дотримання правил екологічної безпеки є обов'язковим. Виробничі процеси не можуть ставити під загрозу екологічну безпеку регіону, місцевості, конкретного ландшафту. Екологічність господарської діяльності покращує соціальний імідж підприємства, полегшує співпрацю з громадськістю, місцевими органами влади, зрештою, є економічно вигідною;

- соціальних. У сільській місцевості у працівників можливості вибору сфер прикладання своєї праці дуже обмежені. Тому створення позитивного соціально-психологічного клімату, врахування місцевих традицій, потреб і настроїв працівників, членів їхніх сімей має набагато більше значення, ніж у містах. На селі значно більша питома вага людей пенсійного віку (33,5 % проти 23,8 % у містах), які потребують соціального захисту;

- економічних. Економічна ефективність аграрного виробництва у світі є нижчою, ніж в інших галузях виробництва; воно дотується. Отримання результату є пролонгованим у часі і має великий ступінь ризику;

- організаційних. Поля сільськогосподарського підприємства розпорошені. Це зумовлює значні додаткові витрати, що пов'язані зі створенням транспортних, інженерних та інших комунікацій, складністю управління, зв'язку тощо [7, с. 6].

З метою з'ясування основних організаційно-економічних аспектів

інноваційних процесів у досліджуваному підприємстві проведено опитування 20 спеціалістів підприємства. Більшість опитаних, а саме 66,1 %, вважають, що нині в сільськогосподарському підприємстві застосовуються незначні інновації. Стосовно основних стримуючих факторів інноваційної діяльності 25,7 % опитуваних відмітили нестачу власних коштів, а 30,1 % наголосили на недостатній фінансовій підтримці держави.

Головним інноваційним пріоритетом 24,2 % опитаних вважають придбання нових матеріалів, нових сортів та порід тварин, а 20,6 % – придбання нової сільськогосподарської техніки. Основним видом інноваційно-інвестиційного напрямку діяльності є вкладення коштів сільськогосподарських підприємств у техніко-технологічний розвиток. Ця особливість інноваційних процесів у сільськогосподарських підприємствах обумовлена потребами оновлення їх матеріально-технічної бази.

Організація економічного механізму інвестування аграрної сфери сільськогосподарського підприємства визначається джерелами та видами інвестицій, характером та напрямом інвестиційних процесів, особливостями інвестиційного клімату, які в свою чергу формуються під впливом рівня економічного розвитку сільського господарства регіону, його галузевої спеціалізації, розміщення, конкурентоспроможності та інших важливих чинників [1, с. 45; 2, с. 78; 3, с. 64]. Основними джерелами інвестиційної діяльності ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» є: власні кошти, що інвестуються у вигляді: чистого прибутку; амортизаційних відрахувань; страхової суми відшкодування збитків; реінвестування коштів, отриманих внаслідок реалізації частини основних засобів; надлишків оборотних активів, іммобілізованих в інвестиції; довгострокових фінансових вкладень, строк погашення яких закінчується в поточному році; позичений капітал, що утворюється шляхом отримання інвестиційних кредитів банків; залучені активи, що надходять внаслідок внесків сторонніх інвесторів у статутний капітал; безкоштовні – фінансові ресурси цільового призначення, що надаються державними органами влади з метою підтримки та розвитку галузей (компенсації по кредитах, субсидії тощо).

Так, основними джерелами фінансування проекту розвитку ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» є власні, залучені, позичені та безкоштовні фінансові інструменти та інші форми капіталу (рис. 1). При дослідженні інвестиційної діяльності сільськогосподарського підприємства особлива увага приділяється фінансовому забезпеченню, зокрема джерелам його фінансування. Кожне джерело надходження фінансових коштів має свої особливості, переваги та недоліки.

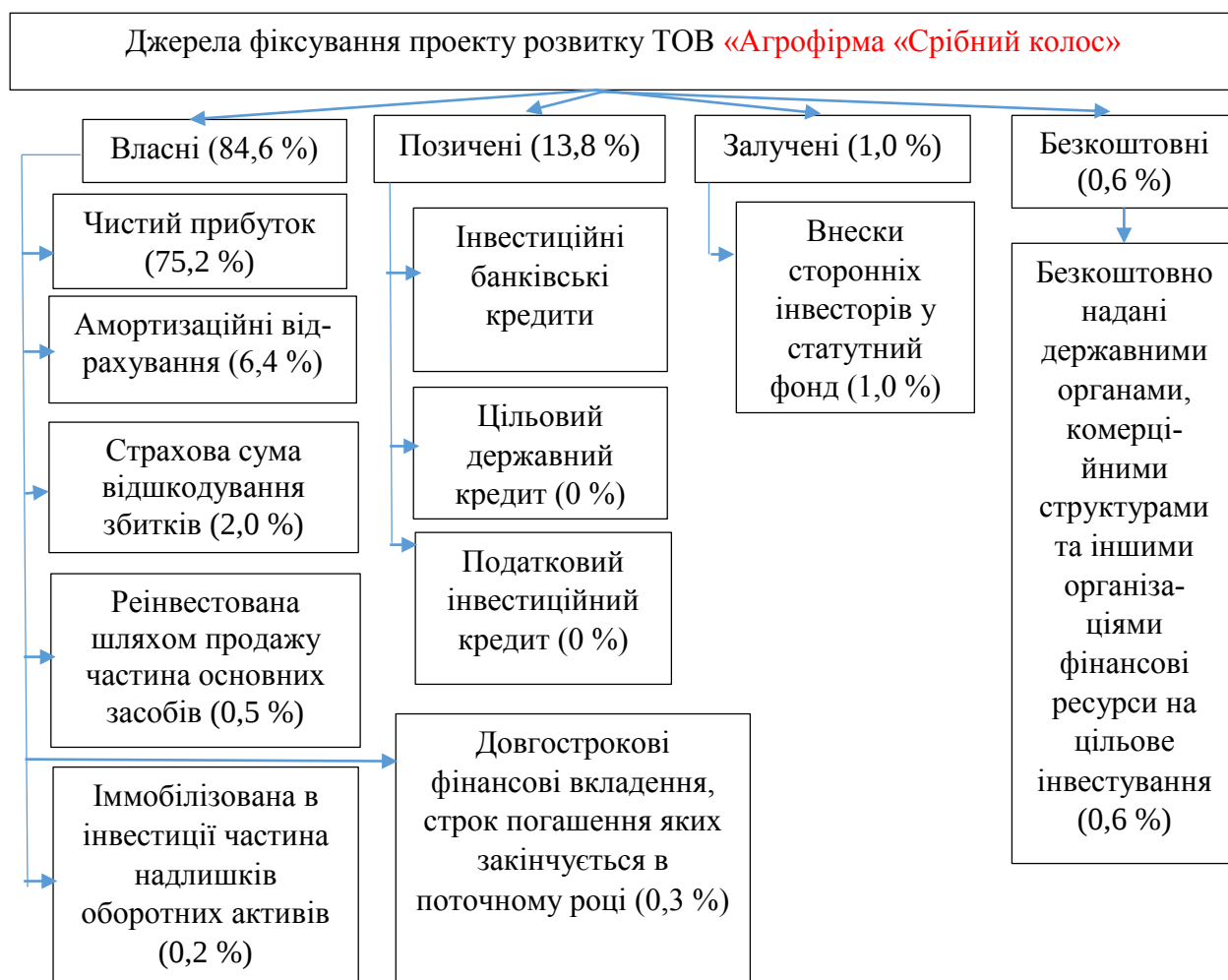

Рис. 1. Класифікація джерел фінансування мультипроекту розвитку ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2018 р.

В загальному ж внутрішні джерела фінансування характеризуються легкістю, доступністю і здатністю до швидкої мобілізації. Вони дозволяють зберігати форму власності і управління підприємствами [5, с. 71].

З метою чіткого уявлення відносно інвестиційної привабливості сільського господарства ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» доцільно провести SWOT-аналіз та визначити сильні, слабкі сторони, можливості та загрози (табл. 1). SWOT-аналіз дає підстави стверджувати, що ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» є досить вразливою галуззю. Поряд з пріоритетними можливостями та сильними сторонами існує значна кількість слабких сторін та загроз, які можуть виникнути навіть при мінімальному рівні ризиків. Доцільно наголосити, що на сьогодні однією з найактуальніших проблем інвестиційної політики аграрного підприємства є вибір джерел фінансування капітальних вкладень.

Таблиця 1

SWOT-аналіз інвестиційної привабливості

ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2018 р.

Сильні сторони	Слабкі сторони
потужний природно-ресурсний потенціал; наявність вільних земельних ділянок для ведення бізнесу та інвестування; висока родючість земель; наявність потужної наукової бази для підготовки фахівців; кваліфікована робоча сила; географічне розташування регіону; сприятливі природно-кліматичні умови	низький рівень ділової активності регіону; часта зміна голів районної державної адміністрації; незадовільний технічний стан доріг; використання застарілих технологій вирощування продукції рослинництва; низький рівень інноваційності сільського господарства; високий рівень зносу технічних засобів; низький рівень доходів населення даного регіону; залежність аграрного підприємства від зовнішніх джерел фінансування; низький рівень інформаційного забезпечення з питань інвестиційної політики
Можливості	Загрози
підвищення ефективності наукового потенціалу сільськогосподарських підприємств; збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції; підвищення попиту на якісну сільськогосподарську продукцію; розширення ринків збуту виробленої сільськогосподарської продукції; удосконалення сільської інфраструктури	обмеженість в інвестуванні на внутрішньому ринку; зниження родючості земель; скорочення чисельності сільського населення; низький рівень державної підтримки сільськогосподарських виробників; недосконала фіскальна політика в даній галузі; нестабільна економічно-правова політика країни; незахищеність права власності

ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» не вміє самостійно знаходити кошти для фінансування фінансово-господарської діяльності та фінансування капітальних інвестицій. Даний факт негативно впливає на фінансові результати, інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність суб'єкта господарювання. Проаналізувавши інвестиційну діяльність ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» та сільськогосподарських підприємств України, можемо зробити висновок, що інвестиції в сільське господарство здійснюються в різних формах (табл. 2).

Таблиця 2

Типи інвестицій в ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2014-2018 рр.

Інвестиційний тип	Деталі	Цілі
Капітал	Фізичний	Сільськогосподарська інфраструктура Покращення земель
	Людський	Придбання необхідних навичок
Наукові дослідження і розвиток	Поліпшення методів ведення сільського господарства	Розвиток насінництва. Оптимізація виробництва. Боротьба зі шкідниками і хворобами
Інституційні	Сприятливі умови управління. Поліпшення ланцюжка поставок	Доступний вхід і вихід на ринки

Оцінка основних показників функціонування ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» уможливила ідентифікацію ключових проблем, що перешкоджають їх економічному розвитку, в т. ч. й у контексті інвестиційного забезпечення, зокрема: брак фінансових ресурсів для ведення господарської діяльності; недостатній рівень професійної підготовки керівників, передусім, з питань застосування сучасних технологій виробництва продукції, організації та управління праці; енерго- та ресурсозатратні технології виробництва продукції; високий ступінь морального та фізичного зносу техніки й устаткування; низький рівень забезпеченості інформаційними ресурсами та співробітництва з суб'єктами ринкової інфраструктури; недостатня участь сільськогосподарських підприємств у інтеграційних процесах (за горизонтальним та вертикальним векторами).

Основними напрямками управління інвестиційним проектом ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» є: управління розробкою проектної документації (інвестиційне проектування); організація фінансування інвестиційного проекту; управління реалізацією інвестиційних проектів (матеріально-технічна підготовка проектів, організація торгів, тендерів та укладання контрактів); організація контролю (моніторингу) за реалізацією інвестиційного проекту.

В основі кругообігу інвестицій лежить інвестиційний процес, основні стадії якого у сільськогосподарському підприємстві зображено на рис. 2.

Рис. 2. Основні стадії інвестиційного процесу у ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2014-2018 рр.

Особливість аграрного виробництва полягає в тому, що воно має цілу низку економічних і природних ризиків: погодні умови, шкідники, епідемії, перепади цін на пальне, неврожай чи навпаки, надвиробництво продукції, і ще багато інших. Кожен з них може здійснити вплив на кінцевий результат реалізації інвестиційного проекту [6, с. 143].

Отже, мультипроект розвитку ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» передбачав впровадження низки проектів та забезпечення їх інвестування (рис. 3).

Рис. 3. Сукупність проектів розвитку ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2014-2018 рр.

Отже, вцілому можна зробити висновок, що основними проектами розвитку у 2018 р. були: реконструкція зерносушильного комплексу (окупність інвестицій 10 років) та оновлення фасаду адміністративного приміщення підприємства (соціальна інвестиція).

Однією з головних причин кризи виробництва й інвестиційного процесу в сільському господарстві є послаблення ролі держави в регулюванні виробничих економічних відносин й, перш за все, паритетності міжгалузевого товарообміну. Розраховано що, загальні фінансові втрати сільськогосподарських підприємств Полтавської області від диспаритету цін за останні 5 років склали 1210,2 млн. грн, що складає 13,7 % від отриманої за цей час грошової виручки. Тому через нееквівалентність в товарообміні сільського господарства з іншими галузями економіки сільське господарство

має низьку інвестиційну привабливість у порівнянні з іншими галузями виробництва [8]. Проаналізуємо динаміку інвестицій ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» у табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка інвестицій ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2014-2018 рр.

Показники	Роки					2018 р. від 2014 р., (+, -)	В середньому по Полтавському району, 2018 р.	ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» від середнього по району, (+, -)
	2014	2015	2016	2017	2018			
Залучено інвестиції – всього, тис. грн	457,2	965,9	5052,6	8190,0	7703,3	7246,1	8520,0	-816,7
у т. ч. залучено власних інвестицій	457,2	180,9	5052,6	8190,0	6519,3	6062,1	7203,0	-683,7
отримані позики	х	519,0	х	х	1064,0	х	250,0	814,0
залучено інших інвестицій (приватні та державні)	х	266,0	х	50,0	120,0	х	67,0	53,0
Питома вага власних інвестицій, %	100,0	18,7	100,0	100,0	84,6	-14,9	85,0	-0,4
Чистий прибуток від операційної діяльності, тис. грн	508,0	201,0	5614,0	9100,0	8337,0	7687,0	9213,0	-876,0

Отже, в цілому в 2018 р. ТОВ «Агрофірма «Срібний колос» залучило 7703,3 тис. грн, що на 7246,1 тис. грн більше, ніж у 2014 р. 84,6 % коштів були власними і надходили з прибутку підприємства.

АБ «Укргазбанк» співфінансував проект по придбанню трактора ХТЗ-242К.20 ПАТ «Харківського тракторного заводу», що має невисокі показники ефективності, адже спеціалісти були упевнені у зворотності засобів від результатів діючого виробництва. Вартість придбання трактора становила 1330 тис. грн, з них 20 % було відшкодовано за рахунок коштів державного бюджету (відповідно до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткової компенсації вартості сільськогосподарської техніки та обладнання вітчизняного виробництва) та

1064 тис. грн кредиту було отримано під 10 % річних від АБ «Укргазбанку». Для отримання компенсації спеціалісти ТОВ Агрофірма «Срібний колос»:

1. Здійснили оплату за техніку, яка входить до Переліку техніки, що входять до компенсації через держбюджет, через АБ «Укргазбанк».

2. Відкрили рахунок в банку та подали заявку і документи, що підтверджували придбання техніки та обладнання, а саме: копію платіжного доручення; акт приймання-передачі техніки та обладнання; свідоцтво про державну реєстрацію техніки (якщо техніка підлягає обов'язковій державній реєстрації).

3. Державний банк надав Мінагрополітики інформацію щодо суми коштів, що підлягає частковій компенсації.

4. Міністерство аграрної політики та продовольства формує реєстр сільськогосподарських товаровиробників та у межах обсягу відкритих асигнувань на підставі реєстру перераховувало кошти акціонерному банку, який перераховує їх на поточні рахунки сільськогосподарським товаровиробникам.

Обсяг інвестицій в підприємстві є недостатній для розширеного відтворення. Розподіл капітальних інвестицій підприємства наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Капітальні інвестиції ТОВ «Агрофірма «Срібний колос», 2018 р.,

тис. грн

Найменування	Освоєно за рік		
	усього	нові активи	витрати на капітальний ремонт
Капітальні інвестиції – усього	7703,3	5568,8	2134,5
Капітальні інвестиції у матеріальні активи	7658,3	5533,1	2125,2
житлові будівлі	5,0	х	5,0
нежитлові будівлі	185,0	84,1	100,9
інженерні споруди	1083,3	1083,3	х
машини, обладнання та інвентар	1019,0	889,1	129,9
електричне й електронне устаткування	250,0	250,0	х
транспортні засоби	1543,0	1543,0	х
довгострокові біологічні активи рослинництва	3515,0	3515,0	х
інші матеріальні активи	58,0	58,0	х
Капітальні інвестиції у нематеріальні активи	45,0	45	х
права користування природними ресурсами та майном	45	45	х

У цілому, в 2018 р. капітальні інвестиції у матеріальні активи становили 7703,3 тис. грн, у нематеріальні активи – 45 тис. грн. Джерелом фінансування капітальних інвестицій є власні кошти підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Інвестиційну діяльність підприємства координує директор та наглядова рада підприємства згідно виділеними в підприємстві центрами відповідальності. Основними джерелами інвестиційної діяльності є: власні кошти (з прибутку) – 84,6 %, позичений капітал (банківські кредити) – 13,8 %, залучені активи (приватні інвестори) – 1,0 % та безкоштовні інвестиції (державні та грантові кошти) – 0,6 %. У 2018 р. спостерігалось надходження іноземних інвестицій із «офшорних зон» за рахунок співпраці з підприємством Handelsblatt (Німеччина). Проведений SWOT-аналіз виявив низький рівень інформаційного забезпечення спеціалістів підприємства з питань інвестиційної політики. Основними складовими управління інвестиційним проектом є: управління розробкою проектної документації (інвестиційне проектування); організація фінансування інвестиційного проекту; управління реалізацією інвестиційних проектів (матеріально-технічна підготовка проектів, організація торгів, тендерів та укладання контрактів); організація контролю (моніторингу) за реалізацією інвестиційного проекту. Основними проектами розвитку у 2018 р. були: реконструкція зерносушильного комплексу (окупність інвестицій 10 років) та оновлення фасаду адміністративного приміщення підприємства (соціальна інвестиція).

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Батенко Л. П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами : навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2003. 231с.
2. Бэ́гьюли Ф., Петрашек В. Управление проектом. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2002. 208 с.
3. Бланк И. А. Основы инвестиционного менеджмента. Т. 1. К.: ЭльгаН,

Ника-Центр, 2001. 536 с.

4. Борсук О. М. Підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «Економіка і управління підприємствами (економіка сільського господарства і АПК)». Біла Церква, 2010. 20 с.

5. Владика Ю. П. Інвестування у виробництво і реалізацію зерна сільськогосподарськими підприємствами. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Полтава : ПДАА, 2013. Вип. 2 (7). Т.1. С. 71-80.

6. Ганза І. В. Специфіка формування проектної команди: управлінський аспект. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. № 10. С. 142–143.

7. Ландик О. В. Формування інвестиційної політики підприємств АПК : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.04 «економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». Полтава, 2011. 20 с.

8. Філатов А. С. Особливості формування крос-функціональних команд для управління інноваційними проектами URL: <http://www.pmdp.org.ua/images> (дата звернення: 25.08.2019).

REFERENCES:

1. Batenko L. P., Zahorodnikh O.A., Lishchynska V.V. (2003) *Upravlinnia proektamy* [Project management]. Kyiv: KNEU. (in Ukrainian).

2. Вәһиулы F., Petrashek V. (2002) *Upravlenye proektom* [Project Management]. Moskva: FAYR-PRESS, 2002. (in Russian).

3. Blank Y. A. (2001) *Osnovy ynvestytsyonnoho menedzhmenta* [Fundamentals of Investment Management]. K.: ЭлһаН, Nyka-Tsentr. (in United Kingdom).

4. Borsuk O. M. (2010) *Pidvyshchennia investytsiinoi pryvablyvosti silskohospodarskykh pidpryiemstv* [Investment and investment affiliations] (avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.04 Ekonomika i

upravlinnia pidpriumstvamy (ekonomika silskoho hospodarstva i APK). Bila Tserkva.

5. Vladyka Yu. P. (2013) Investuvannia u vyrobnytstvo i realizatsiiu zerna silskohospodarskymy pidpriumstvamy [Investment in the production and sale of grain by agricultural enterprises]. *Naukovi pratsi Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*. Poltava : PDAA, 2013. Vyp. 2 (7). T.1. pp. 71-80.

6. Hanza I. V. (2017) *Spetsyfika formuvannia proektnoi komandy: upravlinskyi aspekt* [Specificity of project team formation: managerial aspect]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpriumstvamy*. 2017. № 10. P. 142–143.

7. Landyk O. V. (2011) *Formuvannia investytsiinoi polityky pidpriumstv APK* [Formuvannia investytsiinoi polityky pidpriumstv APK] (avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ekon. nauk : spets. 08.00.04 ekonomika ta upravlinnia pidpriumstvamy (za vydamy ekonomichnoi diialnosti). Poltava, 2011.

8. Filatov A. S. *Osoblyvosti formuvannia kros-funktsionalnykh komand dlia upravlinnia innovatsiinymy proektamy* [Features of forming cross-functional teams for managing innovative projects] Available at: <http://www.pmdp.org.ua/images> (accessed 25 January 2018).

Demyanenko Natalia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Entrepreneurship and law
Poltava State Agrarian Academy

Zayets Artem

master student
Poltava State Agrarian Academy

ANALYSIS OF DYNAMICS AND STRUCTURES OF ENTERPRISE INVESTMENTS

The purpose of the article. In a market economy the activities of agricultural enterprises depend on the efficiency of their investment activities. Investment is a

key element of the market economy that allows economic actors to increase production capacity and volumes of production. However, given the state of investment activity in agriculture, they are currently not a full engine of economic growth: the volume of investments is insufficient, the structure is irrational and distorted the price disparity, and the impact is limited by various factors of the organizational, economic and institutional nature. In addition, according to the basic principle of market economy, state support in investment processes is very limited and situational, the decision regarding the volume, sources of investment and their use is accepted at the enterprise level and requires effective management to ensure enterprise development project.

Methodology. When writing the article, the authors used the following methods: survey, SWOT analysis, comparison. The basic directions of management of an investment project of LLC «Agro firm «Silver ear» are: management of development of project documentation (investment design); organization of financing of the investment project; management of realization of investment projects (material and technical preparation of projects, organization of tenders, tenders and conclusion of contracts); organization of control (monitoring) on the implementation of the investment project.

Results. The investment activity of the enterprise is coordinated by the Executive and Supervisory Board of the company under the company allocated to responsibility centers. The main sources of investing activities are: own funds (from profits) – 84.6% of borrowed capital (Bank loans) – 13.8% of attracted assets (private investors) – 1,0 % and free investments (government and grants) – 0,6 %. In 2018, observed the flow of foreign investments from the «offshore areas» through cooperation with the company, Handelsblatt (Germany). Conducted a SWOT analysis revealed the low level of information support of company experts on issues of investment policy. The main components of the management of the investment project: managing the development of project documentation (investment project); organization of financing of the investment project; managing the implementation of investment projects (material and technical preparation of projects, tendering,

tenders and conclusion of contracts); organization of control (monitoring) over the implementation of the investment project. Major development projects in 2018 were: reconstruction of grain drying complex (ROI, 10 years) and updating the façade of the office premises (social investment).

Practical implications. One of the main causes of the crisis of production and investment process in agriculture is the weakening of the state's role in regulating industrial economic relations and, above all, the parity of interbank trade.

Value/originality. The peculiarity of agrarian production is that it has a number of economic and natural risks: weather conditions, pests, epidemics, fluctuations in fuel prices, crop failure or vice versa, overproduction of products, and many more. Each of them can influence the end result of the investment project.